

КАЛЯНДАР ЮБІЛЕЙНЫХ ДАТ БЕЛАРУСКИХ ПІСЬМЕННІКАЎ
(2016/2017 навуч. год)

2016 год

ВЕРАСЕНЬ	
5 верасня	115 гадоў з дня нараджэння Віталя Вольскага (Зэйдэль-Вольскі) (1901-1988) пісьменніка, літаратуразнаўцы. Напісаў кнігі краязнаўчых нарысаў і апавяданняў «Па лясных сцежках» (1948), «У лясках над Бярозай» (1955), «Месяц за месяцам» (1956), «На бабровых азёрах» (1957), «Чайкі над Нараччу» (1959), «Родны край» (1961), «Афрыканскае падарожжа» (1963), «Эль Махрыб» (1965), «Старонкі нашай гісторыі» (1966), «Падарожжа па краіне беларусаў» (1968), «Месяц за месяцам» (1969), «Палессе» (1971), «Кніга падарожжаў» (1971), «Лёс Дункана» (1978), «Дзень добры, Бяроза» (1984). У 1977 г. выйшлі «Выбраныя творы» ў 2 тамах. Адзін з аўтараў падручніка «Беларуская савецкая літаратура» (1948—1954).
30 верасня	85 гадоў з дня нараджэння Ніла Сымонавіча Гілевіча, народнага паэта Беларусі. Упершыню ў друку з вершамі выступіў у 1946 г. Яму належаць кнігі паэзіі «Песня ў дарогу» (1957), «Прадвесне ідзе па зямлі» (1959), «Неспакой» (1961), «Бальшак» (1965), «Перазовы» (1967), «Лісце трыпутніку» (1968), «А дзе ж тая крынічанька» (1972), «Запаветнае» (1975), «Актавы» (1976), «У добрай згодзе» (лірыка, гумар і сатыра, 1979), «Святлынь» (1984), «Повязь» (1987), «Як дрэва карэннем» (1986), раман у вершах «Родныя дзеці» (1985), а таксама зборнікі сатыры і гумару «Званковы валет» (1961), «Да новых венікаў» (1963), «Ці грэх, ці 2» (1970), «Як я вучыўся жыць» (1974), «Русалка на Нарачы» (1974), «Кантора» (1989), «Дыялог на хаду» (1990). Выдаў зборнікі вершаў і паэм для дзяцей «Сцяжок на мацце» (1959), «Сіні домік, сіні дом» (1961), «Зялёны востраў» (1963), «Дождж-грыбасей» (1966), «Загадкі» (1971), «Калі рана ўстанеш» (1984), «Добры чалавек» (1987). Выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах (1981). Выдаў зборнік п'ес «Начлег на буслянцы» (1980) і аповесць «Перажыўшы вайну» (1988). Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (1980) за кнігу паэзіі «У добрай згодзе» і перакладчыцкую дзейнасць і Міжнароднай прэміі імя Х.Боцева (1986) за рэвалюцыйную паэзію і публіцыстыку.
КАСТРЫЧНІК	
27 кастрычніка	105 гадоў з дня нараджэння Лобана Мікалая Паўлавіча (1911-1984), пісьменніка (в. Чаплічы Слуцкага раёна Мінская вобласці). Аўтар аповесці «Іркуцянка» (1953), раманаў «На парозе будучыні» (1964), «Гарадок Устронь» (1970), «Шэметы» (1981). У 1984 г. выйшла кніга артыкулаў і эсэ «Пяць раніц тыдня». У 1986 г. Выбраныя творы ў 3 тамах. Адзін са складальнікаў «Правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі» (1959), «Арфаграфічнага слоўніка» (з М.Р.Суднікам,

1948, 1961, 6-е выданне перапрацаванае і дапоўненае ў 1990), «Руска-беларускага слоўніка» (1953), «Беларуска-рускага слоўніка» (1962), кіраваў падрыхтоўкай «Тлумачальнага слоўніка беларускай мовы» ў 5 тамах (1977-1984). Пераклаў аповесць М.Горкага «У людзях» (з Э.Агняцвет, 1952). Лаўрэат Літаратурнай прэміі СП БССР імя І.Мележа за кнігу «Пяць раніц тыдня» (1985, пасмяротна).

ЛІСТАПАД

7 лістапада

120 гадоў з дня нараджэння **Міхася Чарота** (Міхаіл Кудзелька) (1896-1938), пісьменніка, грамадскага дзеяча (п. Рудзенск Мінскай вобласці).

Аўтар кніжак паэзіі «Завіруха» (1922), «Босыя на вогнішчы» (паэма, 1922), «Выбраныя вершы» (1925), «Карчма», «Ленін», «Марына» (паэмы, усе ў 1926), «Беларусь лапцюжная» (паэма, 1927), «Чырванакрылы вясчун» (паэма-фантазія, 1927), «Паэмы» (1928), «Сонечны паход» (1929), «У сонечным паходзе» (вершы і паэмы, 1986), «Выбраныя вершы і паэмы» (1935), Збору твораў у 3 тамах (1933-1936), у 2 тамах (1958), «Выбраныя вершы і паэма» (1967), «Выбранае» (1982).

Выдаў зборнік апавяданняў «Веснаход» (1924) і «Выбраныя апавяданні» (1926). Па аповесці «Свінапас» стварыў з Ю.Тарычам сцэнарый першага мастацкага фільма «Лясная быль» (пастаўлены ў 1926).

20 лістапада

115 гадоў з дня нараджэння **Міхася Зарэцкага** (Міхаіл Касянюк) (1901-1937), пісьменніка.

У 1925 г. выйшлі з друку два зборнікі апавяданняў «У віры жыцця» і «Пела вясна». Услед за імі - «Пад сонцам» (1926), «42 дакументы і Двое Жвіроўскіх» (1926), «На чыгунцы» (1928), «Ракавыя жаронцы» (1930, уключаны і п'есы «Віхор на балоце» і «Белыя ружы»), апавяданне «Бацькаў сын» (1932), аповесць «Голы звер» (1926), раманы «Сцежкі-дарожкі» (1928), «Вязьмо» (1932), кніжкі нарысаў «Падарожжа на новую зямлю» (1929), «Лісты ад знаёмага» (1931). Аўтар п'ес «Сымон Карызна» (1935), «Ная» (1936) і інш., а таксама кінасцэнарыя «Пачатак шчасця». У 1975 г. выдадзены зборнік выбраных апавяданняў «Пачатак шчасця», у 1989-1991 гг. выйшаў Збор твораў у 4 тамах. Выступаў і як крытык. Пераклаў на беларускую мову раман «Цэмент» Ф.Гладкова (1930), «Прыгода ўдалага ваякі Швейка ў сусветную вайну» Я.Гашака (ч. 1, 1931).

СНЕЖАНЬ

9 снежня

125 гадоў з дня нараджэння **Максіма Багдановіча** (1891-1917), паэта, перакладчыка, крытыка.

Першымі кнігамі Максіма былі "Роднае слова" і "Дзі цячы свет".Вершы стау пісаць у 10 гадоу, але толькі у 1907 г. на старонках "Нашай нівы" з'явіўся яго першы твор — лірычнае апавяданне "Музыка". У "Нашай ніве" надрукаваны і вершы М. Б. Першы, хто

Максім Багдановіч
(9.12.1891—25.05.1917)

яго заважыў быў Янка Купала. Пачалася яго літаратурная дзейнасць. Грамадзянская лірыка: "Пан і мужык", "З песняў беларускага мужыка", "Краі мой родны! Як выклаты богам", "Мяжы".

Тэма любві да Бацькаўшчыны: цыкл вершаў "Старая Беларусь", "Паміж пясчоў Егіпецкай зямлі". Тэма любві да Радзімы: "Эмігранцкая песня", "Зразаюць галіны таполі адну за другой", "Пагоня". М. Багдановіча называюць песняром красы і гармоніі: "Вераніка", "Зімою", "Добрай ночы, зара-зараніца", "Па-над белым пухам вішні". Лепшыя вершы Багдановіча аб каханні і дружбе могуць быць аднесены да шэдэураў сусветнай паэзіі: "Маладыя гады", "Зорка Венера". Пейзажная лірыка: "Перад паводкай", "Па-над белым пухам вішань", "Зімовая дарога".

Мерапрыемствы, прысвечаныя 125-годдзю з дня нараджэння паэта М. Багдановіча ўключаны ў Рэспубліканскі план мерапрыемстваў па правядзенні ў 2016 годдзе Года культуры.

<http://maksimbagdanovich.ru/>

21 снежня

220 гадоў з дня нараджэння **Тамаша Зана** (1796-1855), паэта, удзельніка вызваленчага руху.

Польскі паэт-рамантык, філамат, сябра Адама Міцкевіча.

Звесткі пра маладзечанскі перыяд жыцця паэта захаваліся збольшага ў дакументах следчай камісіі працэсу над філаматамі. Саміх "маладзечанскіх" твораў Зана не захавалася. За арганізацыю падпольных таварыстваў Тамаша Зана ў кастрычніку 1824 году высылаюць у Арэнбургскую фартэцыю, дзе ён стварыў багаты мінералагічны музей. У 1837 годзе Тамаш прыязджае ў Санкт-Пецярбург, дзе, уладкаваўшыся бібліятэкарам у Горны інстытут, займаецца выданнем сваіх працаў пра прыродныя багацці Урала агульным аб'ёмам сто друкаваных аркушаў. Аднак апублікаваць кнігу Зану не ўдалося, а месцазнаходжанне гэтага рукапісу невядомае дагэтуль.

2017 год

СТУДЗЕНЬ

1 студзеня

70 гадоў з дня нараджэння **Георгія Марчука** (1947), пісьменніка, драматурга, кінасцэнарыста.

Першая аднаактовая п'еса «Выкраданне Алёны» (1971) адзначана прэміяй на рэспубліканскім конкурсе драматургіі. Аўтар пятнаццаці аднаактовых п'ес. Па сцэнарыях пісьменніка пастаўлены тэлефільмы «Вясквы эрудзіт» (1985), «Запрашэнне» (1988). Адзін з аўтараў сцэнарыя дакументальнага кінафільма «Вяртанне Забэіды-Суміцкага» (зняты ў 1990).

Выйшлі кнігі казак «Жылі-былі дзед Васільчык і баба Кацярына» (1986), раманы «Крык на хутары» (1983), «Прызнанне ў забойстве» (1985), «Кветкі правінцыі» (1986), «Вочы і сон» (1990) і інш.

1 студзеня

70 гадоў з дня нараджэння **Яўгена Хвалея** (1947), пісьменніка, крытыка, публіцыста (в. Белькаўшчына Стаўбцоўскага р-на Мінскай вобласці).

Першыя вершы надрукаваў у 1963 г. (раённая газета «Прамень»). Аўтар кніг паэзіі «Ярына» (калектыўны зборнік «Нашчадкі», 1979), «Прычасце» (1983), «Зялёны прамень аеру» (1987), вершаванай казкі для дзяцей «Насціны гасціны» (1989).

У перыядычным друку выступае і як крытык. Перакладае вершы паэтаў народаў СССР. Укладальнік зборнікаў «Вершы» Якуба Коласа (1987), «Гары, агонь Кастрычніка» (1987) і інш.

12 студзеня

100 гадоў з дня нараджэння **Міхася Калачынскага** (1917-1990), беларускага паэта, дзеяча культуры (п. Крупкі Мінскай вобласці).

Першы верш апублікаваў у 1932 г. (часопіс «Іскры Ільча»). У даваенны час выдаў паэмы для дзяцей «Косця-чэкіст» (1938) і «Пакет» (1940). Рукапіс зборніка вершаў «На Выбаргскай дарозе» згарэў у час вайны ў Менску. Пасля вайны выйшлі зборнікі паэзіі «Сонца ў блакіце» (1949), «У вялікім паходзе» (1952), «Прыпар» (1956), «Сосны і дзюны» (1960), «Гронка рабіны» (выбранае, 1964), «Паясы» (1968), «За палямі, за лясамі» (1969), «Докшыцкі каравай» (1974), «Кніга дружбы» (1975), «Суквецце» (выбранае, 1977), «Ля берагоў заповітных» (1983). Аўтар кніжак паэзіі для дзяцей «Насустрэч жыццю» (1951), «На лясным паўстанку» (1955), «Прыгоды Патапкі» (1958), «Лясныя казкі» (1967), «Мая мазаіка» (1971), «Рэха зямлі» (1978), «Снежная казка» (паэма, 1986). У 1971 г. і ў 1982 г. выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах. Шэраг вершаў пакладзены на музыку.

14 студзеня

75 гадоў з дня нараджэння **Веры Вярбы** (1942-2012), пісьменніцы, перакладчыцы.

Аўтар зборнікаў паэзіі «Вочы вясны» (1962), «Белыя пісьмы» (1967), «Высакосны год» (1969), «Сіняя бухта» (1975), «Альфа» (1978), «Мая маленькая планета» (1982), «Яраслаўне» (1986). Выйшла кніжка вершаў для дзяцей «Пралеска» (1968). У 1976 г. выйшла «Выбранае», у 1987 г. - кніжка выбранай паэзіі «Белыя пісьмы». Яе верш «Ручнікі» (музыка М.Пятрэнка) стаў папулярнай песняй.

Пераклала на беларускую мову аповесць Р.Фраермана «Дзікі сабака Дзінга, альбо Аповесць пра першае каханне» (1975).

15 студзеня

90 гадоў з дня нараджэння **Галіны Васілеўскай** (1927-2002), пісьменніцы, публіцыста.

Літаратурнай працай займаецца з 1953 г. Пісала нарысы, артыкулы. У 1959 г. апублікавала першае апавяданне. Аўтар апавесцей для дзяцей і юнацтва «Маланка ўначы» (1963), «Малюнак на снезе» (1969), «Я еду на вярблюдзе» (1970), «Бывай, Грушаўка» (1979), «Юныя назаўсёды» (1983), «Крылы, або Адзін год з жыцця Віталія Пятроўскага» (1987). У 1986 г. выйшла «Выбранае». Дзяцінству В. Харужай прысвечана аповесць «Што помніцца...» (1991). Творы пісьменніцы перакладаліся на армянскую, рускую мовы.

20 студзеня

125 гадоў з дня нараджэння **Браніслава Тарашкевіча** (1892-1938),

грамадскага дзеяча, вучонага-мовазнаўца, пісьменніка, перакладчыка, акадэміка НАН Беларусі.

У беларускім друку выступаў з 1914 г. Выдаў у Вільні «Беларускую граматыку для школ» (1918, вытрымала 6 выданняў). Пераклаў на беларускую мову «Іліяду» Гамера (урывак змешчаны ў часопісе «Польмя рэвалюцыі», 1935), «Пана Тадэвуша» А.Міцкевіча (1981; Ольштын, 1984). Апублікаваў брашуры «Заходняя Беларусь - плацдарм імперыялістычнай інтэрвенцыі» (1931), «Как живут крестьяне за границей» (Масква - Ленінград, 1935), «Дифференциация крестьянства в Польше во время кризиса» (у зборніку «Польская деревня во время кризиса», Масква, 1935).

31 студзеня

125 гадоў з дня нараджэння **Алеся Гурло** (1892-1938), беларускага празаіка, паэта, перакладчыка (г. п. Капыль Мінскай вобласці).

Аўтар зборнікаў паэзіі «Барвёнак» (1924), «Спатканні» (1925), «Сузор'і» (1926), «Зорнасць» (1927), «Межы» (1929), «Выбраныя творы» (1950), «Вершы» (1953), «Вершы» (1972). У 1947 г. выйшла кніжка вершаў для дзяцей «Нашы птушкі». У 1912 г. напісаў сямейна-бытавую драму «Любоў усё змагае».

Перакладаў на беларускую мову творы расейскіх пісьменнікаў А.Аўдзеенкі, Ф.Гладкова, У.Стаўскага і інш.

ЛЮТЫ

14 лютага

110 гадоў з дня нараджэння **Алеся Звонака** (1907-1996), паэта, перакладчыка, крытыка.

Аўтар зборнікаў вершаў «Буры ў граніце» (1929), «На лінію агню» (1932), «Мая Радзіма» (1935), «Табе адной» (1957), «Запаветнае» (1961, вершы і паэмы), «Россып» (1967), «Прадчуванне» (вершы і паэма, 1974), «Санеты» (1982), «Ружовая чайка» (1985), паэм «Каршун» (1930) і «Загай» (1931). У 1977 г. выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах, у 1987 г. - «Сябрына: Выбраныя творы».

Пераклаў на беларускую мову «Дуэль. Іоныч» А.Чэхава (1931), «Апошні з удэге» А.Фадзеева (з М.Хведаровічам, 1935), «Віцязь у тыгравай шкуры» Ш.Руставелі (з М.Хведаровічам, 1966), зборнік лірыкі Д.Кугульцінава «Святло жанчыны» (1975), асобныя творы А.Пушкіна, М.Някрасава і інш.

14 лютага

80 гадоў з дня нараджэння **Міхася Стральцова** (1937-1987), пісьменніка, перакладчыка, крытыка.

Аўтар зборнікаў апавяданняў «Блакiтны вецер» (1962), «Сена на асфальце» (1966), аповесці «Адзін лапаць, адзін чунь» (1970), кнігі прозы «Падарожжа за горад» (апавяданні, аповесць, 1986), кніг выбраных твораў «На ўспамін аб радасці» (1974), «Выбранае» (проза, паэзія, эсэ, 1987).

Выйшлі зборнікі вершаў «Ядлоўцавы куст» (1973), «Цень ад вясла» (1979), «Яшчэ і заўтра» (1983), «Мой свеце ясны» (1986). Выдаў кнігі літаратурна-крытычных артыкулаў і эсэ «Жыццё ў слове» (1965), «Загадка Багдановіча» (1968), «У полі зроку» (1976), «Пячатка майстра» (1986).

	Пераклаў на беларускую мову раман Ч.Айтматава «Буранны паўстанак» (1987), асобныя творы расейскіх, украінскіх, італьянскіх, лацінаамерыканскіх паэтаў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (пасмяротна, 1986) за кнігу вершаў «Мой свеце ясны».
17 лютага	115 гадоў з дня нараджэння Рыгора Мурашка (1902–1944), беларускага пісьменніка (в. Бязверхавічы Слуцкага р-на Мінскай вобласці). Першы прэзаічны твор апублікаваў у 1924 г. (газета «Савецкая Беларусь»). Аўтар зборнікаў аповяданняў «Стрэл начны ў лесе» (1926), «Прыгранічны манастыр» (1930), «Званкі» (1931), «Рузікі» (1932), «Мюдаўская ноч» (1934), аповесці «У іхнім доме» (1929), раманаў «Сын» (1929), «Салаўі святога Палікара» (1967). У сааўтарстве з Н.Гарнічам напісаў кнігу «Бацька Бажэнка: Запіскі Тарашчанца» (1935).
20 лютага	95 гадоў з дня нараджэння Міхаіла Цікоцкага (1922–2012), выдатнага беларускага мовазнаўца, аднаго з заснавальнікаў школы беларускай стылістыкі, журналіста. Асноўны навуковы кірунак М. Я. Цікоцкага — стылістыка. Заснавальнік беларускай стылістыкі, аўтар прац па вывучэнні мовы літаратурных класікаў — Я. Коласа, Я. Купалы, К. Чорнага, М. Лужаніна, У. Караткевіча, І. Мележа і інш. Паклаў пачатак стылістыцы публіцыстычных жанраў – аўтар працы «Стылістыка публіцыстычных жанраў», якая застаецца адзінай у сваім родзе.
26 лютага	105 гадоў з дня нараджэння Уладзіміра Карпава (1912–1977), беларускага пісьменніка, крытыка, літаратуразнаўцы. З рэцэнзіямі і артыкуламі ў друку пачаў выступаць у 1945 г. Аўтар кніг літаратурна-крытычных артыкулаў «Па шляху сталасці» (1952) і «Крылаты ўзлёт» (1966). З 1948 г. пачаў выступаць як прэзаік. Выйшлі аповесць «Без нейтральнай паласы» (1950), раманы «За годам год» (1957), «Вясеннія ліўні» (1961), «Нямігі крывавыя берагі» (1962), «Сотая маладосць» (1971, усе чатыры раманы склалі цыкл «На перавале стагоддзя»), кніга аповяданняў і ўспамінаў «Прызнанне ў нянавісці і любові» (1976). Укладальнік і адзін з аўтараў кнігі «Мы раскажам пра Мінск» (1964), аўтар тэксту да фотаальбома «Мінск» (1965). Склаў кнігі «Горад і годы» (1967) і «Сквозь огонь и смерть» (1970). У 1983–1985 гг. выйшаў Збор твораў у 5 тамах.
САКАВІК	
11 сакавіка	130 гадоў з дня нараджэння Алеся Гаруна (Аляксандар Прушынскі, 1887–1920), паэта, пісьменніка, публіцыста, дзеяча нацыянальна-вызваленчага руху У друку дэбютаваў вершам «Маці-Беларусі» ў 1907 г. (газета «Наша ніва»). Вершы, аповяданні публікаваліся ў газетах «Наша ніва», «Беларус», «Вольная Беларусь», у калектыўных зборніках і

календарах. Выйшаў зборнік паэзіі «Матчын дар» (1918, 1929, факсімільнае выданне ў 1988), у 1920 г. - зборнік «Жывыя казкі», куды ўвайшлі тры п'есы для дзіцячага тэатра: «Хлопчык у лесе» (ставілася ў Вільні ў 1921), «Шчаслівы чырвонец» і «Дзіўны лапаць, або Не ўсё тое порах, што ў пораху ляжыць». У Вільні асобным выданнем выйшла паэма «Мае коляды» (пад псеўданімам А.Сумны, 1920). Выступаў у друку і як публіцыст.

11 сакавіка

95 гадоў з дня нараджэння **Міколы Гамолкі** (1922-1992), пісьменніка, драматурга, перакладчыка

Аўтар зборнікаў вершаў «Зварот шчасця» (1946) і «Б'юць куранты» (1950). Паасобныя вершы пакладзены на музыку. Працаваў пераважна ў жанры прозы. Выйшлі аповесці для дзяцей «Лета ў Калінаўцы» (1950, дапоўненае выданне ў 1956), «Добры дзень, школа!» (1953), «За вялікую трасу» (часопіс «Полымя», 1954), а таксама раман «Шосты акіян» (1959), аповесці «Лясная крэпасць» (1980), «Сокалы-сакаляняты» (1987), «Партызанскія сёстры» (1989), зборнік апавяданняў «Шлях адкрыты» (1960). На расейскай мове выдаў аповесць-хроніку «Девушка шла по войне» (1972). У 1982-1983 гг. выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах. Пераклаў на беларускую мову п'есу-казку Я.Шварца «Чырвоная шапачка» (пастаўлена ў 1967).

20 сакавіка

90 гадоў з дня нараджэння **Хведара Жычка** (1927), беларускага паэта, пісьменніка, перакладчыка.

Аўтар зборнікаў паэзіі «Стой на вахце, сэрца» (1961), «Росныя лілеі» (1965), «Настой» (1968), «Абеліск» (1973), «Абавязак» (1979), «Карэц калодзежнай вады» (вершы і паэмы, 1984), «Абрус» (1985), «Абдымкі сонца» (1988) і паэмы «Партызанскі праспект» (1975).

У сааўтарстве з П.Беразняком напісаў кнігі апавяданняў і фельетонаў «Сукенка ў крапінку» (1956) і «Лясныя страхі» (1959). Выйшлі аповесці для дзяцей «Каштанавы «Масквіч» (1959), «Піфагоравы штаны» (1961), «Зброю бяруць сыны» (1964), «Зорчка-пяцёрчка» (1965), «Дзе растуць бяссмертнікі» (1967), «Дзень будзе ясны» (1981), зборнікі апавяданняў «Паспелі суніцы» (1966), «Букет вяргіняў» (1970), навукова-папулярныя нарысы «Мая вуліца» (1970), «Мы па вуліцы ідзём» (з І.Чыжэўскім, 1973), «Старонкі піянерскай гісторыі» (1975), зборнік вершаў «Сонца скача па траве» (1989). У 1977 г. выдаў зборнік гумарэсак «Спагадлівыя людзі».

КРАСАВІК

1 красавіка

70 гадоў з дня нараджэння **Алеся Жука** (1947), пісьменніка, перакладчыка (в. Клешаў Слуцкага р-на Мінскай вобласці).

Выдаў кнігі прозы «Асеннія халады» (1972), «Паляванне на старых азёрах» (1975), «Зоркі над палігонам» (1977), «Не забывай мяне» (1978), «Па саннай дарозе» (1979), «Паўстанак вяртання» (1981), «Паляванне на Апошняга Жураўля» (1982) і інш.. Аўтар п'есы «Апошні журавель» (з А.Дударавым, пастаўлена ў 1986), сцэнарыя тэлефільма «Паляванне на Апошняга Жураўля» (зняты ў 1986). Па матывах

аповесці «Зоркі над палігонам» зняты фільм «Палігон» (1983).

Пераклаў на беларускую мову кнігі Г.Траяпольскага «Белы Бім Чорнае вуха» (1975), зборнік аповяданняў Ю.Казакова «Арктур - гончы сабака» (1976), аповесці М.Кацюбінскага «Fata morgana» і «Дарагою цаною» (1980), У.Багамолава «Зося» (1981), раманы Н.Сафарова «Дні праклёну і дні надзеі» (1982), Т.Джумагельдыева «Прапашчы чалавек» (1984), аповесці Ю.Трыфанова «Папярэднія вынікі» (1986), М.Булгакава «Сабачае сэрца» (1989), асобныя творы іншых пісьменнікаў.

Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1978) за кнігу «Зоркі над палігонам», Літаратурнай прэміі СП БССР імя І. Мележа (1982) за кнігу «Паўстанак вяртання».

15 красавіка

115 гадоў з дня нараджэння **Міколы Нікановіча** (1902-1944), беларускага пісьменніка, перакладчыка (в. Кляннік Смалявіцкага р-на Мінскай вобласці).

Аўтар зборнікаў аповяданняў «Золак» (1926), «Радасць» (1926), «Крык працы» (1928), «Вясновы, прамень» (1929), аповесцей «Мяцеліца» (1930), «У паўстанцаў» (1931), кнігі выбраных твораў «Летнім днём» (1960) і кнігі аповяданняў, аповесцей і замалёвак «Светлая даль» (1985).

Пераклаў на беларускую мову аповесці А.Неверава «Ташкент - горад хлебны» (1930), А.Дончанкі «Ударны атрад» (1933), кнігу Е.Бурчэ «Прыгоды ў паветры» (1932).

МАЙ

1 мая

95 гадоў з дня нараджэння **Алесь Салаўя** (Альфрэд Радзюк, 1922-1978), беларускага паэта (в. Крысава Дзяржынскага р-на Мінскай вобласці).

Першыя вершы апублікаваў у 1937 г. (часопіс «Піянер Беларусі», раённая газета «Ударнік Дзяржыншчыны»). Аўтар кніг паэзіі «Мае песні» (1944), «Сіла гневу» (вершы, паэма, 1948), «Нятускная краса» (1982). аўтабіяграфічная паэма «На хуткіх крыллях вольнага Пегаса» (1943) і інш.

«Вянок санетаў» лічыцца адной з самых складаных жанравых форм лірыкі. Алесь Салавей першым даў яе ўзор у беларускай паэзіі.

11 мая

70 гадоў з дня нараджэння **Раісы Баравіковай** (1947) паэткі, перакладчыцы

Раіса Баравікова – аўтар зборнікаў "Рамонкавы бераг" (1974), "Слухаю сэрца" (1978), "Такое кароткае лета" (1981), "Адгукнуся голасам жалейкі" (1984), "Каханне" (1987, Дзяржаўная прэмія імя Аркадзя Куляшова), "Пад небам першага спаткання" (1990), "Люстэрка для самотнай" (1992, Дзяржаўная прэмія РБ імя Я. Купалы), гістарычнай драмы "Барбара Радзівіл", кніг для дзяцей ("Галенчына "Я", альбо Планета Цікаўных Хлопчакаў" (1990), "Дзве аповесці пра

	міжпланетнага Пажарніка і казка пра жабяня Квыш-Квыш" (1996). Значнае месца літаратуразнаўцы адводзяць і аповесці "Кватарантка", якая расказвае пра маладое пакаленне, пошукі свайго месца ў жыцці. У апошнія гады Р. Баравікова піша ў жанры прозы. Яна аўтар зборніка апавяданняў "Вячэра манекенаў", напісаных у жанры псіхалагічнай фантастыкі, аповесці "Лён-Лянок, альбо Кампакт-дыск ад злёнага Дрэйка" і цыкла фантастычных гісторый "З казак старога астранаўта". Письменніца займаецца таксама перакладамі з рускай, украінскай і польскай моў.
20 мая	115 гадоў з дня нараджэння Язэпа Пушчы (сапр. Іосіф Плашчынскі, 1902-1964) паэта, крытыка, перакладчыка (в.Каралішчавічы Мінскага р-на Мінскай вобласці). Першыя вершы з'явіліся ў друку ў 1922 г. Выйшлі зборнікі вершаў «Раніца рыкае» (1925), «Vita» (1926), «Дні вясны» (1927), «Песні на руінах» (1929), паэма «Крывавы плакат» (1930), вершаваная казка «На Бабрыцы» (1960), «Вершы і паэмы» (1960), «Пачатак легенды» (1963), «Вершы і паэма» (1968), «Сады вятроў» (вершы і паэмы, 1982). На беларускую мову пераклаў аповесць А.Талстога «Дзяцінства Мікіты» (1960).
25 мая	100 гадоў з дня нараджэння Янкі Непачаловіча (Іван Данілавіч, 1917-1969), беларускага паэта (в. Мінкавічы Старадарожскага р-на Мінскай вобласці). Аўтар зборнікаў вершаў «Мера любові» (1958), «Позні паром» (1967) і «Перад захадам сонца» (1977). На словы Я.Непачаловіча Ю.Семяняка напісаў папулярную песню «Табе маё прызнанне».
27 мая	85 гадоў з дня нараджэння Анатоля Сабалеўскага (1932-2012), тэатразнаўцы, педагога, лаўрэат тэатральнай прэміі імя К. Крапівы (в. Андрыеўшчына Дзяржынскага раёна Мінскай вобласці). Акрамя кніг пра тэатр і драматургію напісаў аповесць «Жылі-былі хлопцы...» (1961, часопіс «Маладосць») і шэраг апавяданняў.
	ЧЭРВЕНЬ
5 чэрвеня	75 гадоў з дня нараджэння Вячаслава Рагойшы (1942), беларускага паэта, крытыка, перакладчыка (в. Ракаў Валожынскага р-на Мінскай

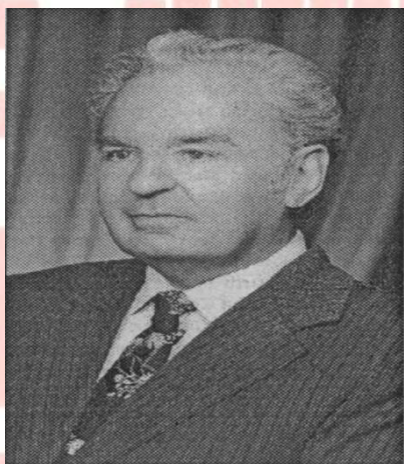
вобласці).

Аўтар звыш 800 навуковых публікацый і даследаванняў па гісторыі і тэорыі беларускай літаратуры, беларуска-славянскіх літаратурных узаемазвязяў, па вершазнаўстве, праблемах тэорыі і практыкі мастацкага перакладу, паэтыцы літаратурнага твора. Першым дасканала даследваў рукапісы Янкі Купалы і знайшоў падчас гэтай працы дзясятка новых твораў беларускага класіка.

Аўтар манаграфій, кніг артыкулаў і эсэ «Паэтыка Максіма Танка» (1968), «Пераклаў Якуб Колас...» (1972), «Паэтычны слоўнік» (1979, 2-е выданне 1987), «Напісана рукой Купалы: Архіўныя знаходкі» (1981), «Кантакты» (1982), «Слядамі знічкі: Пра Сяргея Палуяна» (з Т.Кабржыцкай, 1990) і інш.

Пераклаў на беларускую мову аповесць М.Кацюбінскага «Цены забытых продкаў» (1980), раманы А.Ганчара «Твая зара» (1985), У.Яварыўскага «Марыя з палыном у канцы стагоддзя» (1990), творы Б.Алейніка, І.Драча, В.Сіменкі і інш.

28 чэрвеня

95 гадоў з дня нараджэння **Івана Кудраўцова** (1922-2004) беларускага пісьменніка (в. Сыцянец Салігорскага р-на Мінскай вобласці).

Аўтар манаграфіі «Кузьма Чорны: Ідэі і вобразы ў творчасці» (1956), літаратуразнаўчага нарыса «Кузьма Чорны: Жыццё і творчасць» (1968), склаў з У.Агіевічам падручнікі «Кніга для чытання ў 2 класе школ рабочай і сельскай моладзі» (1952), «Кніга для чытання ў 3 класе школ рабочай і сельскай моладзі» (1952).

Аўтар рамана «Разгневаная зямля» (1984). У 1948-1949 гг. працаваў над перакладам 18-га т. Збору твораў У.І.Леніна (1950).

ЛІПЕНЬ

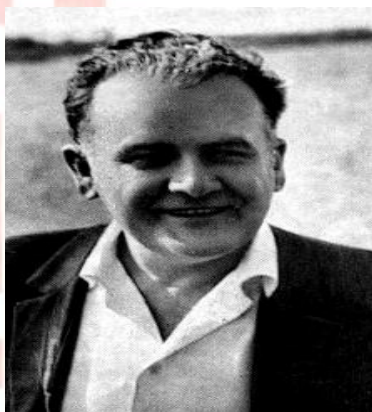
7 ліпеня

135 гадоў з дня нараджэння **Янкі Купалы** (1882-1942), паэта, драматурга, публіцыста, грамадскага дзеяча, народнага паэта Беларусі, акадэміка НАН Беларусі і НАН Украіны, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР (ф. Вязынка Вілейскага павета (цяпер Маладзечанскі раён Мінскай вобласці).

Першы вядомы беларускі верш «Мая доля» датаваны 1904 г. Першы надрукаваны верш на беларускай мове - «Мужык» (15 траўня 1905 г. у менскай газеце «Северо-Западный край»). У 1908 г. пецяярбургскае выдавецтва «Загляне сонца і ў наша ваконца» выпусціла першы зборнік паэта «Жалейка» (факсімільнае выданне ў 1982), у 1913 г. - зборнік «Шляхам жыцця». Зборнік вершаў «Гусляр» (1910) выдадзены ў Пецяярбургу А.Грыневічам. У савецкі час выйшлі кнігі паэзіі «Спадчына» (1922), «Безназоўнае» (1925), «Апавяданні вершам» (у 2 кнігах, 1926), паэмы «Магіла льва» (1927), «Над ракою Арэсай» (1933), «Курган» (1937), зборнікі «Адцвітанне» (1930), «Песня будаўніцтву» (1936), «Беларусі ардэнаноснай» (1937), «Ад сэрца» (1940), «Беларускім партызанам» (вершы і артыкулы, Масква, 1942), кнігі выбраных вершаў, паэм (1930, 1935, 1936, 1946, 1947, 1948, 1952, 1958, 1967, 1970, 1972 - малафарматнае выданне, 1978, 1980, 1981,

	1982 (4 выданні), 1987, 1988 (3 выданні), 1989 (2 выданні) і Зборы твораў у 6-ці (1925-1932), 3-х (1928-1932), 6-ці (1951-1954, 1961-1963), 7-мі (1972-1976) тамах. Многія вершы пакладзены на музыку. Для дзяцей неаднаразова выдаваліся вершы «Хлопчык і лётчык», «Алеся» і інш. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1941) за зборнік «Ад сэрца».
9 ліпеня	105 гадоў з дня нараджэння Сяргея Астрэйкі (1912-1937), беларуска паэта (в. Каласаўшчына Капыльскага р-на Мінскай вобласці). Першыя паэтычныя творы апублікаваў у 1928 г. на старонках газеты «Чырвоная змена». Вершы друкаваліся ў часопісах «Полымя» (1930, 1931, 1965), «Чырвоная Беларусь» (1931, 1932), зборніку «Дзень паэзіі» (1965). Рукапіс першага зборніка «Смарагды кроз» не ўбачыў свету з-за арышту, рукапіс паэмы «Бенгалія» загінуў у час Вялікай Айчыннай вайны.
	ЖНІВЕНЬ
4 жнівеня	100 гадоў з дня нараджэння Янкі Брыля (1917-2006), народнага пісьменніка Беларусі, перакладчыка, публіцыста, ганаровага члена НАН Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР, Літаратурнай прэміі імя Я. Коласа, Дзяржаўнай прэміі Беларусі імя Я. Коласа. Аўтар кніг аповяданняў, аповесцей «Аповяданні» (1946), «Нёманскія казакі» (аповяданні і нарысы), «Вераснёвая рунь» (1949), «У Забалоцці днее» (1951), «Дзеля сапраўднай радасці» (1952), «На Быстранцы» (1955), «Вачыма друга» (нарысы, 1956), «Сэрца камуніста» (нарыс, 1957), «І смех, і бяда» (сатыра і гумар, 1958), «Надпіс на зрубе» (1958), «Выбраныя аповяданні» (1959), «Мой родны кут» (1959), «Працяг размовы» (аповяданні, замалёўкі, нарысы, 1962), «Жменя сонечных промняў» (мініяцюры, 1965), «Адзін дзень» (1968), «Акраец хлеба» (1977), «Золак, убачаны здалёк» (1979), «Гуртавое» (1980), зборнікаў аповяданняў і мініяцюр «Ты жывеш» (1978), «Сёння і памяць» (1985), «Ад сяўбы да жніва» (1987), «На сцежцы - дзеці» (1988), раманаў «Граніца» (ч. I, часопіс «Полымя», 1949), «Птушкі і гнёзды» (1964). У сааўтарстве з А.Адамовічам і Ё.Калеснікам напісаў дакументальную кнігу «Я з вогненнай вёскі...» (1975, па матывах кнігі пастаўлены «Хатынскі цыкл» дакументальных фільмаў). Выдаў кніжкі прозы для дзяцей «Ліпка і клёнік» (1949), «Зялёная школа» (1951), «Светлае ранне» (1954), «Пачатак сталасці» (1957), «Жыў-быў вожык» (1976), «Сняжок і Волечка» (1983). Выйшлі Зборы твораў у 2-х (1960), 4-х (1967-1968) і 5 тамах (1979-1981). У яго перакладзе на беларускую мову выйшлі паасобныя творы Л.Талстога, А.Чэхава, М.Горкага, П.Бажова, Г.Траяпольскага, А.Вішні, Л.Смілянскага, А.Даўжэнкі, В.Казачэнкі, М.Канапніцкай, Э.Ажэшкі, Л.Кручкоўскага, Я.Івашкевіча, В.Жукроўскага, Т.Ружэвіча, М.Ю.Канановіча, Я.Гушчы і інш.
5 жнівеня	110 гадоў з дня нараджэння Эдуарда Самуілёнка (1907-1939), беларускага пісьменніка, драматурга. Дэбютаваў вершам у 1928 г. (газета «Чырвоная Полаччына»). Першае аповяданне «Апошні заказ» апублікаваў у 1929 г. таксама ў

	«Чырвонай Полаччыне». Выйшлі аповесць «Тэорыя Каленбрун» (1934), зборнікі апавяданняў «Пункт апоры» (1935), «Дачка эскадрона» (1937), «Паляўнічае шчасце» (1950), «Апавяданні» (1958, 1967), раман «Будучыня» (1938), апавяданне «Пагібель воўка» (1939), «Апавяданні і аповесць» (1977), кнігі Выбранных твораў (1940, 1948), «Выбранных апавяданняў» (1946), Збор твораў у 2 тамах (1952).
8 жнівеня	105 гадоў з дня нараджэння Аркадзя Чарнышэвіча (1912-1967), беларускага пісьменніка (в. Кулакі Салігорскага р-на Мінскай вобласці). Сталай літаратурнай працай пачаў займацца з 1940 г., калі апублікаваў у часопісе «Полымя рэвалюцыі» падборку апавяданняў «Лета». Аўтар зборнікаў апавяданняў «Суседзі» (1956), «Марцін Когут» (1958), «Праз зімы і вёсны» (1960), «Новы дом» (1967), «Апавяданні» (1970), раманаў «Світанне» (1957), «Засценак Малінаўка» (1964, ч. 1; 1965, ч. 2), у 1982 г. абедзве часткі выйшлі пад назвай «Засценак Малінаўка». Спачатку выступаў з творамі для дзяцей. Выйшлі аповесці «У адной сям'і» (1951), «На сажалках» (1955), зборнікі апавяданняў «Зосін лужок» (1952), «Апавяданні старога Арцёма» (1958), «Складанец» (1969). У 1979 г. выйшлі «Выбраныя творы» ў 2 тамах.
23 жнівеня	100 гадоў з дня нараджэння Пімена Панчанка (1917-1995), народнага паэта Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі СССР, Дзяржаўнай прэміі Беларусі імя Я. Купалы, Літаратурнай прэміі імя Я. Купалы. Аўтар зборнікаў паэзіі «Упэўненасць» (1938), «Вераснёвыя сцягі» (1940) (зборнік «Трывожныя зарніцы» быў падрыхтаваны да друку і згарэў у час вайны), «Тебе, Беларусь!» (апублікаваны ў Маскве ў перакладзе на расейскую мову, 1942), «Дарога вайны» (Масква, 1943), «Далёкія станцыі» (1945), «Гарачыя вятры» (вершы і паэмы, 1947), «Вершы» (1948), «Прысяга» (1949), «За шчасце, за мір!» (1950), «Вершы і паэмы» (1952), «Шырокі свет» (1955), «Выбраныя творы» (1956), «Гарачы лівень» (гумар і сатыра, 1957), «Кніга вандраванняў і любові» (1959), «Нью-Йоркскія маланкі» (1960), «Тысяча небасхілаў» (1962), «Чатыры кантыненты» (вершы і паэмы, 1964), «Пры святле маланак» (1966), «Размова з наследнікамі» (вершы і паэма, 1967), «Снежань» (1972), «Вершы» (1973), «Выбранае» (1975), «Крык сойкі» (1976), «Вячэрні цягнік» (1977), «Лірыка» (1980), «Млечны Шлях» (1980), «Маўклівая малітва» (1981), «Дзе начуе жаўранак» (1983), «Сіні ранак» (1984), «Лясныя воблакі» (1985), «І вера, і вернасць, і вечнасць» (1986), «Прылучэнне» (вершы і паэма, 1987), «Горкі жолуд» (1988), «Неспакой» (1988). Многія вершы пакладзены на музыку. Выйшлі Зборы твораў у 2-х (1959), у 3-х (1967-1971), у 4-х тамах (1981-1983). Пераклаў на беларускую мову паасобныя творы Ф.Шылера («Разбойнікі»), А.Міцкевіча, Я.Райніса, А.Пракоф'ева, А.Суркова, Т.Масэнкі, Б.Чалага, паэму М.Нагнібеды «Матулям з Расой» і інш.
25 жнівеня	85 гадоў з дня нараджэння Пятруся Макаля (1932), паэта, драматурга, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі імя Я. Купалы, Літаратурнай прэміі імя А. Куляшова.

Выйшлі зборнікі паэзіі «Першы след» (1955), «Вятрам насустрач» (1958), «Вечны агонь» (1960), «Круглы год» (1964), «Акно» (1967), «Вершы» (выбранае, 1968), «Дотык да зямлі» (1975), «Поле» (1978), «Заручыны» (выбранае, 1979), «Смак яблыка» (1981), «Калыска долі» (1984), «Асенняя пошта лістоты» (1987), «Азбука любві» (1989). Для дзяцей выдаў кніжкі «Хлопчык будзіць сонца» (1966), «Песня згоды» (вершы, паэмы, казкі, 1983), «Чарадзейная скарбонка» (вершы, казкі, загадкі, 1987), «Я гатую абед» (паэма, 1989). У 1982 г. выйшлі Выбраныя творы ў 2 тамах. Лаўрэат Літаратурнай прэміі СП БССР імя А.Куляшова (1980) за зборнік паэзіі «Поле», Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы (1984) за зборнік «Смак яблыка».

Крыніцы

Биографии белорусских писателей https://slovo.ws/bio/bel/index_all_in_one.html

Писатели Беларуси <http://delaemvmeste.by/narodnye-pisateli-belarusi/>